

RAPPORT 2016

For Museumsvirksomhet (del I) og Kulturhusaktiviteter (del II)

Restaurering av stabbur. Roger Persson bytter ut råteskadet tre i veggstokk med nytt trevirke. Foto: B.K. Olsen/VSM

Várjjat Sámi Musea

En del av
Deanu ja Várjjat Museasiida/Tana og Varanger Museumssiida (DVM)

Innhold

DEL I: MUSEUMSVIRKSOMHET

1. Mål og oppgaver	s. 3
1.1. Hovedmål	s. 3
1.2. Viktigste arbeidsoppgaver	s. 3
2. Museumsfaglig virksomhet	s. 3
2.1. Samlingene	s. 3
2.2. Dokumentasjon	s. 4
2.3. Forskning	s. 4
2.4. Formidling	s. 4
2.4.1. Besøkstall	s. 5
Besøksstatistikk.....	s. 6
2.4.2. Utstillinger	s. 7
2.4.3. Omvisninger/skoleopplegg/arrangement	s. 8
2.4.4. Publikasjoner	s. 9
2.5. Kulturminnervern/forvaltning	s. 9
2.6. Faglig samarbeid og bistand	s. 9
2.7. Eksternt finansierte prosjekter.....	s. 10
2.8. Annet	s. 11
3. Organisasjon	s. 11
3.1. Organisasjonsform	s. 11
3.2. Antall fast ansatte og deres oppgaver	s. 11
3.3. Antall midlertidige ansatte	s. 12
3.4. Totalt utførte årsverk i 2016	s. 12
4. Eiendeler og lokaler	s. 12
4.1. Oversikt over tilstand på museets bygninger og eiendommer	s. 12
4.2. Freda eller verneverdige bygninger	s. 13
4.3. Planer om utbygginger eller utbedringer	s. 13
5. Vurdering av virksomheten 2016	s. 14
VIRKSOMHETSPLAN/AKTIVITETSPLAN 2016	s. 17

DEL II: KULTURHUSAKTIVITETER

1. Kulturhusdrift	s. 19
1.1. Vuonnamárkanat	s. 19
1.2. Finnmarksløpet	s. 19
1.3. Kunstutstillinger	s. 19
1.4. Diverse ikke-museale arrangementer og aktiviteter	s. 20
1.5. Møteromsutleie	s. 20
1.6. Turistinformasjon.....	s. 20
2. Vurdering av virksomheten	s. 20

VEDLEGG I: Rapport skjøtsel Ceavccageadje/Mortensnes 2016

VEDLEGG II: Rapport Vuonnamárkanat 2016

DEL I: MUSEUMSVIRKSOMHET

1. Mål og oppgaver

1.1. Hovedmål

Várjjat Sámi Musea/Varanger Samiske Museum (VSM) har som hovedmål å dokumentere, utforske og formidle sjøsamisk kulturhistorie i Finnmark, med hovedvekt på Varangerområdet, samt Finnmarks forhistorie. Museet vektlegger også dokumentasjon og formidling av duodji, samisk forhistorie og samisk samtid.

Likestillingsperspektivet er ikke vektlagt ved utforming av mål eller arbeidsoppgaver.

1.2. Viktigste arbeidsoppgaver

Følgende er definert som museets viktigste oppgaver:

- dokumentasjon og formidling av sjøsamisk kultur og historie i indre Varanger
- dokumentasjon og formidling av samisk forhistorie
- dokumentasjon og formidling av samisk tro og mytologi
- dokumentasjon og formidling av duodji
- innsamling av fotomateriale som dokumenterer kultur og hverdagsliv i indre Varanger i nyere tid
- dokumentasjon av samisk samtid
- formidling og forvaltning av Ceavccageađge/Mortensnes kulturminneområde
- tilrettelegging for og formidling til barn og unge, herunder utvikling og gjennomføring av temaopplegg for skolebarn
- utviklingsarbeid, herunder utvikling av ulike dokumentasjons- og formidlingsprosjekt som søkes eksternt finansiert
- deltagelse i lokal samfunnsutvikling på ulike måter

2. Museumsfaglig virksomhet 2016

2.1 Samlingene

Per 31.12.2016 består VSMs samlinger av 1091 gjenstander og 18 351 fotografier. Det var ingen nye aksjoner i 2016. VSM fikk heller ikke inn noen nye foto i 2016.

Totalt er det pr 31.12.2016 registrert 937 gjenstander i PRIMUS (nasjonal digital database for museumssamlinger i Norge). 759 av disse er publisert på Digitalt Museum.

I løpet av 2016 ble 2718 fotografier registrert i PRIMUS, av disse ble 274 publisert på Digitalt Museum. Det totale antall foto i PRIMUS per 31.12.2016 er nå 5231.

De fleste foto som ble registrert i 2016 er utført i prosjektet *Fotosamling etter John Ole Nilsen* som VSM har fått midler fra Sametinget for å digitalisere.

VSM har fortsatt ingen innsamlingsplan og gjenstandsinnsamlingen ved museet har vært preget av den enkelte givers initiativ. Gjenstandsinnsamling har ikke vært en prioritert oppgave på grunn av begrensede ressurser og mangel på plass i magasinet.

Digitalt Museum: Digitalt museum er en nasjonal plattform for tilgjengeliggjøring av museumssamlinger på internett. En videreføring av Digitalt museum er Europeana.com, en felles europeisk kulturarvnettside, som "høster" informasjon fra Digitalt museum, og tilgjengeliggjør dermed VSMs samlinger for et mye større, og internasjonalt publikum.

Alt i alt hadde VSM per 31.12.2016: 759 gjenstander, 274 fotografier og 11 videoer publisert på Digitalt Museum.

2.2. Dokumentasjon

Museets samlinger registreres fortløpende i PRIMUS og databasen kvalitetssikres jevnlig, jfr. kap. 2.1.

I tillegg har museets ansatte tatt mange digitale dokumentasjonsbilder i løpet av året ved ulike arrangementer og aktiviteter, også på Instagram og Facebook. Disse bildene blir av kapasitetshensyn verken registrert eller katalogisert. Bildene lagres under museets fellesområde på serveren. Bildene er ikke en del av museets fotosamling per i dag.

I prosjektet P 211 *Joik i Varanger* har Øystein Nilsen dokumentert lokale joiker. 52 av disse ble spilt inn allerede i 2015. Dokumentasjonsarbeidet er ikke sluttført i 2016 og fortsetter i 2017. Joiker det ikke er knyttet restriksjoner til vil publiseres på Digitalt museum. Alle joikene vil registreres i PRIMUS når arbeidet er sluttført.

I prosjektet P 214 *Restaurering av tak på stabbur* har Roger Persson dokumentert hele restaureringsarbeidet.

2.3. Forskning

Museet er avhengig av ekstern finansiering og samarbeid med ulike forskningsinstitusjoner for å kunne drive forskning. Museet har i 2016 deltatt som partner i forskningsprosjektet *DIGSAM* om digitalisering av samisk kulturarv ledet av NIKU. Prosjektet skulle avsluttes i 2016, men dette er i skrivende stund uavklart. VSM har levert innhold og arbeid i henhold til avtaler men mangler informasjon fra prosjektleder om status for prosjektet. Forøvrig er all formidling ved museet basert på forskning og basisutstillingen er laget med utgangspunkt i forskningsresultater. Museet fikk i 2014 tilsagn om prosjektmidler til å formidle siste nytt fra forskningsfronten gjennom utstilling og digitale hjelpemidler. Vi har i 2016 fått avtale med dr.art. stipendiat Jan Ingolf Kleppe om bruk av hans forskningsresultater på tidlig pionerbosetning i Varanger. Prosjektet skal fullføres i 2017.

Museet har ambisjoner om å drive mer forskning. Det ligger også i de nasjonale føringene at museene skal drive mer forskning, jamfør de fire F'ene: forvaltning, forskning, formidling og fornying. For øyeblikket hindres denne målsetningen både av ressurs-hensyn og føringer på forskningsmidler på hvem som kan søke midler til forskning. Samiske museer opplever en ekstra utfordring med hensyn til ressursmangel, både personellmessig og økonomisk, etter museumsreformen, da disse museene ikke ble tildelt ekstra ressurser for å dekke økte omkostninger ved omorganiseringen. Museet og stiftelsen jobber mot bevilgende myndigheter for å øke driftstilskuddet.

2.4. Formidling

Formidling har i mange år vært et prioritert felt for museet. I 2016 har det blitt vist flere utstillinger og avholdt en rekke kulturarrangement. Museet publiserer fortløpende foto og gjenstandsmateriale på Digitalt Museum. Museets opplegg for skolebarn har vært benyttet av skoler i hele østfylket.

Museet har holdt åpent daglig kl. 10-18 i perioden 20.juni – 21.august (sommersesong). Åpningstid resten av året har vært mandag-fredag kl. 10-15. I tillegg har utstillingene vært åpne under annonserte arrangement på kveldstid og i helgene.

Ceavccageadže/ Mortensnes (museumsbygg/utstilling) har hatt daglig åpent kl.10-16 i perioden 20.juni-21.august. Stengt resten av året.

2.4.1. Besøkstall

Antall *registrerte* besøk i museets hovedbygg i Varangerbotn og på kulturminneområdet Ceavccageadže/ Mortensnes var i 2016 på totalt **9760** personer (mot 10 520 i 2015), herunder turister, skolebesøk og møtefolk, samt arrangementer. 1511 av disse besøkte museumsbygget på Mortensnes, som er en økning på 147 personer (mot 1364 i 2015). Antallet for hovedbygget i Varangerbotn var 7251 besøkende, som er en nedgang på 1905 personer (mot 9156 i 2015). 3100 av disse besøkte Vuonnamárkanat, som er en ørliten økning (mot 3072 i 2015). Vi ser en nedgang i det totale besøkstallet fra 2015 til 2016 på 760 personer. I hovedsak gjelder dette nedgang av gruppebesøk ved museumsbygget i Varangerbotn. Her ser vi at kongebesøket 2015 var med på å blåse opp dette besøkstallet for 2015; for antall enkeltbesøkende både ved hovedbygget i Varangerbotn og på Mortensnes har økt fra 2015 til 2016 (se statistikk under).

Det reelle besøkstallet er nok en del høyere enn de registrerte tallene. Det vil alltid være folk man ikke fanger opp, særlig på større arrangementer, og det skal legges til at en rekke personer besøker kulturminneområdet/kulturstien på egenhånd utenom åpningstidene uten å bli registrert. Dette ser vi bl.a. av gjesteboka som er lagt i gammen og observasjoner gjort av skjøtselsarbeiderne.

Inngangsbillett: Museet har i 2016 tatt kr 50 for voksne, kr 30 for barn (barn u/skolealder gratis). Grupper mer enn 10 personer har redusert billett, kr 40 per person. Kommunens innbyggere har per 2016 gratis inngang. Museumsbygget og kulturminneområdet på Mortensnes har gratis inngang.

Skole- og barnehagebesøk

Skoleelever som har besøkt museet som en del av undervisningen utgjør 810 av det totale antall besøkende, mot 745 i 2015. Dette er en økning på 65 elever fra 2015. De fleste har deltatt på tilrettelagte temaopplegg. I tillegg har 116 barnehagebarn besøkt museet, mange av dem i tilrettelagte opplegg (mot 175 i 2015). Museet har tidligere ikke registrert barnehagebesøk særskilt, de har inngått i gruppebesøk, men på grunn av økt pågang og etterspørsel etter tilrettelagte opplegg fra 2015 av har vi fra 2016 besluttet å registrere dem som egen gruppe.

Museet tar betalt for skolebesøk, minimum kr 30 pr elev (ordinær inngangsbillett) eller mer for opplegg som har ekstra utgifter. Elever fra Nesseby kommune har per 2016 ikke betalt inngangsbillett for ordinær omvisning etter avtale med Nesseby kommune, og kun ekstrautgiftene ved opplegg som har ekstra utgifter.

Vi ser at elevtallet varierer mellom 7-800 – 11-1200 årlig, avhengig av hvor i løypa årskullene er. De fleste stedene i Finnmark har små og ofte fådelt klasser, slik at skolene samler hele trinn når de drar på tur.

Besøksstatistikk VSM 2016

Totalt besøk Varangerbotn og Mortensnes: **9760** personer, fordelt slik:

<i>Varangerbotn</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
<u>Enkeltbesøkende</u>		
Betalende	1308	1413
Gratis	1309	1425
Totalt	2617	<u>2838</u>

Som fordeler seg på de ulike kategoriene vi registrerer slik:

<i>Voksne, norsk/samisk</i>	<i>1404</i>	<i>1409</i>
<i>Barn, norsk/samisk</i>	<i>387</i>	<i>414</i>
<i>Voksne, andre</i>	<i>768</i>	<i>923</i>
<i>Barn, andre</i>	<i>58</i>	<i>92</i>

Grupper (inkl. møterom, arrangementer, skolebesøk, Vuonnamárkanat)

Betalende	3600	3302
Gratis	2939	2109
Totalt	6539	<u>5411</u>

Som fordeler seg på de ulike kategoriene vi registrerer slik:

<i>Voksne, norsk/samisk:</i>	<i>4292</i>	<i>3295</i>
<i>Barn, norsk/samisk</i>	<i>2152</i>	<i>1878</i>
<i>Voksne, andre</i>	<i>94</i>	<i>224</i>
<i>Barn, andre</i>	<i>1</i>	<i>14</i>
<i>Hvorav:</i>		
<i>Skolebesøk</i>	<i>745 elever</i>	<i>810 elever</i>
<i>Barnehage</i>	<i>175 barn</i>	<i>116 barn</i>

Mortensnes

Her registreres kun enkeltbesøkende og det er gratis

<i>Voksne, norsk/samisk</i>	<i>455</i>	<i>573</i>
<i>Barn, norsk/samisk</i>	<i>78</i>	<i>70</i>
<i>Voksne; andre</i>	<i>711</i>	<i>759</i>
<i>Barn, andre</i>	<i>120</i>	<i>109</i>
Totalt	1364	<u>1511</u>

2.4.2. Utstillinger

I tillegg til seks egne utstillinger, både faste og midlertidige, har det blitt vist fire utstillinger produsert av andre i hovedbygget i Varangerbotn i 2016. Det har også blitt vist permanent utstilling i museumsbygget på Ceavccageađge/Mortensnes.

Følgende utstillinger har vært vist i 2016:

Faste:

- *Mearrasápmelaččat/Sjøsamene*, basisutstillinga (hele året)
- *Stállobiedju*, barnerommet (hele året)
- *Luondu – bassi eanadat/hellig landskap*, permanent utstilling i museumsbygget på Ceavccageađge/Mortensnes (sommer)

- *Belter og bånd og Holbier og ermekanter fra Nesseby (hele året)*

Midlertidige:

Ved museet

jan.-des.	<i>Duodji, vår egen vandreutstilling basert på deler av duodjisamlinga</i>
mai	<i>Elevutstillinga 2016 – elever og barn ved Unjárgga oahppogaldu stiller ut arbeider</i>
juni-aug.	<i>Sydvarangersamlinga, Savios kunst – Saviomuseet</i>
juni-des.	<i>Digital fotoutstilling – lokale amatørfotoografer</i>
desember	<i>Elleve samiske tidsbilder - 11 sámi áigegova – VSM og GAISA film-kultur-opplevelsesdesign</i>

Egne utstillinger vist andre steder

Monter med duodji og informasjonsplakat om museet vises på Vadsø Fjordhotell (til desember).

Nettsider/-utstillinger:

- www.varjjat.org – vår hovedside
Her har det vært 839 brukere, fordelt på 997 økter og 1993 sidevisninger i 2016. 84,1 av de besøkende er nye besøkende. Siden besøkes jevnt hele året, med en synlig nedgang i februar-mars og en synlig økning i november.
- www.saivu.com (2008) om samisk tro og mytologi
Her har det vært 18 696 brukere, fordelt på 24 130 økter og 88 256 sidevisninger i 2016. 76,6% av de besøkende er nye besøkende. Verdt å merke seg er at saivu.com hadde betydelig besøk rundt 6. februar og vi vet at den blir mye brukt i undervisning i skolene. Vi får stadig henvendelser, særlig når sidene er nede/ikke tilgjengelig. Siden er ellers brukt jevnt over hele året, men en nedgang i perioden juli-september, noe som styrker vår antakelse om at det er skolene som er de største brukerne.
- www.luondu.no (2009) om Ceavccageadže/Mortensnes kulturminneområde
Her har det vært 571 brukere, fordelt på 714 økter og 1183 sidevisninger i 2016. 79,8% av de besøkende er nye besøkende. Siden brukes i hovedsak i veldig konsentrerte perioder i løpet av året, fordelt slik: Januar – April – Juni-september – November-desember. Her er mistanken at det er besøkende som planlegger et fysisk besøk til kulturminneområdet som bruker siden mest.

Digitalguide/app:

Digitalguide for Ceavccageadže/Mortensnes. Internettapplikasjon for nettbrett. Tilgjengelig på tre språk: samisk, norsk og engelsk. Kan lastes ned gratis fra App Store (ipad) eller via Google play (android). For android samt smarttelefon (både iphone og android) må man i tillegg laste ned Adobe viewer, åpne denne, og signere med brukernavn: mortensnesguide@gmail.com, passord: [gjester](#), og deretter laste ned ønsket språkversjon.

Pr. 31.12.2016 er Digitalguiden lastet ned 1331 ganger til Ipad. NB! Vi mangler tall for Android/mobiltlf. Vi tror dette tallet er mye høyere da de fleste bruker telefon i dag og ikke Ipad. Tallene for de ulike språkene: Engelsk 569 – Norsk 502 – Samisk 260

VSM på sosiale medier:

Museet er aktivt på både Facebook og Instagram, og legger ut store og små nyheter jevnlig.

2.4.3. Omvisninger/skoleopplegg/arrangementer

Det har vært en rekke omvisninger på Ceavccagead̄ge/Mortensnes og i museets utstillinger i Varangerbotn. Omvisningene har vært tilpasset de besøkende gruppene, og fokusert på ulike tema etter ønske.

Skoleopplegg

Alle klassetrinn i grunnskolen, 1.-10. trinn, samt videregående, har besøkt utstillingene og de fleste har deltatt på ulike tilrettelagte skoletema. Elever fra følgende kommuner har besøkt museet i 2016: Nesseby, Tana (Tana Bru, Sirma, Austertana), Karasjok, Berlevåg, Vadsø (inkl. Vestre Jakobselv), Sør-Varanger (Kirkenes, Hesseng) Vardø, Utsjok (bhg), Båtsfjord. I tillegg har flyktningetjenesten i Tana og Nesseby besøkt museet på tilrettelagt opplegg med elever ved voksenopplæringa.

Museet har i 2016 hatt flere faste tema som tilbud til skolene: steinalder, tro og mytologi, kulturminner på Ceavccagead̄ge/Mortensnes, samisk kultur og historie, reindrift i Varanger, sagn og eventyr og duodji. Besøk på Ceavccagead̄ge/Mortensnes og Steinalderuke er de mest populære oppleggene.

Barnehagen fikk i tillegg tilbud om ulike temaer i 2016. Vi ser at museet er et populært tilbud også for barnehagene i og utenfor vår hjemkommune.

Den kulturelle skolesekken

Varanger Samiske Museum har siden oppstarten av Den kulturelle skolesekken (DKS) hatt et godt samarbeid med DKS i Tana og Nesseby, og har en plass i styringsgruppa. Alle tilbud ved museet, utstillinger og temaopplegg, ligger i den lokale skolesekken og DKS Tana og Nesseby dekker inngangsbillett og skyss for elevene fra Tana og Nesseby. Skolesekken dekker også samiskspråklig formidler når det er nødvendig, samt samarbeider med VSM om snøskulpturprosjektet under Finnmarksløpet hvert år, ved å dekke utgiftene ved snørydding (traktor/maskin).

Arrangementer

Alle arrangement utført ved museet er listet opp her, både museale- og ikke-museale aktiviteter. Det er museets ansatte, museets lokaler og museets arbeidstid som benyttes:

- 12. januar: fagdag om Bååstede – kulturarv tilbake, for ungdomstrinnet i Nesseby
- 6. februar: seminar ved Unjárga sámesearvi i anledning Samefolkets dag
- 7. mars: konsert v/Scene Finnmark: Ágy, Ivvár og lokale musikere; åpne utstillinger og butikk på museet
- 8. mars: Kvinnedagen-arrangement avholdt ved museet ved 8. mars-komiteen
- 9. mars: hoveddag for lokalt arrangement under Finnmarksløpet. På museet bl.a. åpne utstillinger, sneskulpturer. De lokale skolene og barnehagen tilbrakte dagen på museet
- 2. mai: åpning med skoleelever av *Elevutstillinga 2016*
- 20.-21. juni: Guidekurs VSM og Mortensnes
- 20. juni: Sommeråpning på VSM
- 20. juni: Sommeråpning på Mortensnes
- 27. august: *Vuonnamárkanat*: salgsmarked i museets utendørsområde
- 11. september: Kulturminnedagen 2016 – foredrag og omvisning på Murgget/Klubben
- Uke 38 og 39: Steinalderuke for skoleklasser
- 13. desember: utstillingsåpning *Elleve samiske tidsbilder – 11 sámi áigegova*

Annet:

- 30. januar: Besøk fra Brussel: Europakommisjonen sammen med vertskap Samerådet
- 2. april: NRK filmer «postkort» fra Agnete Johnsen til MPG i museets utendørsområde

- 22. april: Besøk fra samisk språksenter i Lakselv
- 15. juni: Besøk fra NIBIO (BioForsk), representanter fra europeiske naturparker/kulturparker
- 21. juni: Norsk folkemuseum/Bååstedeprojektet er på befaring i museets lokaler
- 30. juni: RiddoDuottarMuseat på personaltur: møte, utstillinger, befaring i museets magasin
- 15. aug: Riksantikvaren befarter Mortensnes og områder som er søkt inn i UNESCOs verdensarvliste
- 7. sept: Besøk av Utdanningsforbundet, både på museet og kulturminneområdet
- 14. sept: Besøk av Kommunaldepartementet
- 26. okt: Besøk av Norsk-russisk museumssamling, både på museet og kulturminneområdet
- 30. nov: Siida samemuseum, Inari, på personaltur: møte, utstillinger, befaring i lokalene

2.4.6. Publikasjoner

Ingen publikasjoner i 2016.

2.5. Kulturminnervern og -forvaltning

I løpet av sommeren 2016 har det som vanlig blitt utført skjøtselarbeid innenfor Ceavccageađe/Mortensnes kulturminneområde. Det ordinære skjøtselarbeidet utføres i forhold til forvaltningsplanen og finansieres av faste, årlige tilskudd fra Sametinget på kr 125 000. For 2016 har museet fått ekstramidler fra Sametinget, kr 300 000, for å opprettholde arbeidet som ble påbegynt under forvaltningsprosjektet fra 2011-14, og for å gjøre en ekstra innsats i forhold til forsøplings- og slitasjeproblematikk knyttet til fiskeplassen og fiskevirksomheten, samt Unescosøknaden *Várjjat siida* som Sametinget har sendt Riksantikvaren. Det ble laget en plan for ny skilting og formidling i forkant av sesongen, men skiltingen ble utsatt da det ble klart at Nasjonal Turistveg vil gå i gang med oppgradering av parkeringsplassen på kulturminneområdet fra 2017. Museet har bedt om at ubrukte midler overføres til 2017 for å gjennomføre skilting og informasjonstiltakene som planlagt.

Stien til fiskeplassen ble midlertidig stengt for sesongen 2016 for hindre ny slitasje og i påvente av en bedre måte å formidle til fiskerne at de må ta hensyn. Dette arbeidet krever samarbeid med Sametinget, Nasjonal Turistveg og Nesseby kommune. Arbeidet vil fortsette i 2017.

Ekstramidlene muliggjorde å ansette flere enn én skjøtselsarbeider. Bård Kostamo Olsen har vært skjøtselsleder og har hatt én fast assistent og ekstrahjelp til gjennomføring av årets faste skjøtselsoppgaver samt noen av ekstratiltakene. I tillegg har det vært museumsverter i jobb i infobygget. Se egen skjøtselsrapport for 2016 ([vedlegg I](#)).

2.6. Faglig samarbeid og bistand

- Samarbeid med Samtidsnett/Svein Gynnild om planlegging og gjennomføring av nettverksmøte i Varanger 2016
- Samarbeid med fotograf Monica Milch Gebhardt om fotografering av gjenstander
- Samarbeid med Randi Sjølie om søking av midler til fotoutstilling Samiske hus
- Samarbeid med Nesseby kommune om den private Losoasamlinga/Sjøsamiske samlinger
- Samarbeid med Sametinget om parkeringsplass/utbedringer ved Mortensnes kulturminneområde vedr. Nasjonal Turistveg og UNESCO-søknaden
- Samarbeid med Svensk Utbildningsradio (UR) om filming i Varanger til dokumentar om samisk historie
- Samarbeid innad i DVM og med Bååstedeprojektet om utstilling til Tråante 2017
- Samarbeid med Vadsø historielag om Kulturminnedagen 2016
- Er med i Norsk-russisk museumsnettverk

- Samarbeider med Finnmark fylkeskommune om forskningsprosjekt på Kolahalvøya
- Samarbeid med dr.art. stipendiat Eva Johansen, Alta Museum, om repatriering
- Samarbeid med Jorunn Eikjok og Ola Røe om utstillingen *Elleve samiske tidsbilder*
- Er med i det nasjonale samtidsdokumentasjonsnettverket for norske museer
- Samarbeid med Isak Sabasenteret om Vuonnamárkanat, foto-, dokumentasjon, med mer
- Samarbeid med nasjonalparkstyret/nasjonalparkforvalteren om formidling av Varangerhalvøya nasjonalpark og formidlingsknutepunkt i Varangerbotn
- Samarbeid med Varanger Museum om samlingsforvaltningsprosjektet «Plan, prioritering, rutiner»
- Jevnlig kontakt med ulike prosjekter og organisasjoner som forsker/jobber i Varanger om faglige tema, bl.a Varanger Næringsssenter, Statens vegvesen, Statens naturoppsyn, reindrifta i Varanger, Sametinget, Finnmark fylke, UiTø, m.fl.
- Samarbeid med Varanger Næringsssenter om Varanger ArcticNorway (Regionalpark Varanger)

2.7. Eksternt finansierte prosjekter

Alle prosjekter rapporteres til gjeldende tilskuddsgivere.

- **Vuonnamárkanat P 207**
Årlig fjordmarked med samisk profil. Et samarbeid med Isak Saba Senteret og Nesseby kommune. Prosjektet er finansiert av DVM/Sametinget, fast tilskudd (kr 200 000), Nesseby kommune, fast tilskudd (30 000), samt billettinntekter og bodleie (kr 134 991). Finnmark fylkeskommune bidro ikke i 2016. Årlig prosjekt (rapport [vedlegg II](#)).
- **DIGSAM P 210**
Samarbeidsprosjekt. VSM inngår som partner under ledelse av NIKU. 3-årig prosjekt finansiert av Regionalt forskingsfond (kr 64 000 for 2016) og VSMs egenandel (kr 21 000 i 2016) Digitalisering av samisk kulturarv. Skulle vært avsluttet 2016 – usikker status. VSM har sendt sluttrapport og utbetalingsanmodning for sin del av arbeidet.
- **Joik i Varanger P 211**
Innspilling og dokumentasjon av tradisjonelle Varangerjoiker, samt publisering på Digitalt museum. Finansiert av Kunnskapsdepartementets Unescoformål 2014 (kr 120 000), Sametinget (kr 40 000) og VSM (egeninnsats kr 90 000). Avsluttes 2017.
- **Restaurere tak på stabbur P 214**
Finansiert av Sametinget (kr 86 000) og VSM (egenandel kr 10 000). Avsluttet.
- **Formidle ny forskning i basisutstilling P 215**
Inkorporere ny utstillingsdel i den faste utstillinga Sjøsamene, tema siste nytt fra forskningsfronten, ved hjelp av digitale hjelpemidler. Finansiert av Sametinget (kr 220 000) og VSM (egenandel kr 90 000). Fortsetter i 2017.
- **Fotosamling etter John Ole Nilsen P 219 (aka. JON foto)**
Registrering av foto i fotoarkivet etter John Ole Nilsen (JON). Finansiert av Sametinget (kr 130 000) og VSM (egenandel kr 100 000). Fortsetter i 2017.
- **Se min kofte P 218**
Formidlingsprosjekt rettet mot skoleelever. Det vil kjøpes inn noen sett kofter med tilbehør som elever kan prøve. Kulturformidling og identitet. Finansiert av Sametinget (kr 70 000), Finnmark fylkeskommune (kr 10 000) og VSM (egenandel kr 20 000). Fortsetter i 2017.

- **Elleve samiske tidsbilder P 221**

Samarbeid med GAISA film-kultur-opplevelsesdesign om utstillinga *Elleve samiske tidsbilder – 11 sámi áigegova*. Samtidsdokumentasjon som viser ulike samiske miljøer og levde liv. Finansiert av Norsk kulturråd (kr 250 000), Sametinget (kr 188 000) og VSM (egenandel kr 30 000). Avsluttes 2017.

Totalt eksterne prosjektmidler 2016: kr 1 543 000

2.8. Annet

Deltagelse på ulike møter, seminarer, konferanser og kurs

- Seminar om digitale samlinger, nordisk samarbeid, TACO-nettverket, Helsinki 8.-11. februar
- Årsmøte i Samisk museums­lag, Tromsø, 2.-3. mars
- Samlingsmøte i Bååstedeprojektet, Tromsø, 3.-4. mars
- Brukermøte ved Kultur-IT, 10. mars
- Vertskapskurs i regi av Varanger nærings­ssenter, Varanger Arctic Norway, 31. mai
- Kurs i tømmerskjæring med tomannssag, Varanger museum, Vardø, 30. juli
- Norsk-russisk kulturforum, Murmansk, 13.-17. september – Mia holdt foredrag
- Fagdag om Varangers kulturhistorie i regi av Opus, 19. okt. – Mia holdt foredrag
- Riksantikvarens utviklingsnett, Alta, 20. oktober
- Vertskapskurs del 2 i regi av Varanger nærings­ssenter, Varanger Arctic Norway, 2. nov.

Alle ansatte deltar på jevnligge personalmøter hele året.

Komité- og utvalgsarbeid

- Mia Krogh: medlem i redaksjonsrådet for Museumsnytt, ett møte 2016: 15. des.
- Mia Krogh: styreleder for Samisk Museums­lag (2013-2016)
- Ingvild B. Pettersen: styringsgruppa for Den kulturelle skolesekken i Nesseby og Tana fram til sept.
- Elle Smuk: styringsgruppa for Den kulturelle skolesekken i Nesseby og Tana fra sept.
- Ingvild B. Pettersen: representant i styret for Tana og Varanger museumssiida fram til sept.
- Roger Persson: vararepresentant i styret for Tana og Varanger museumssiida fram til sept.
- Mia Krogh: medlem av redaksjonskomitéen for Varanger Årbok
- Ingvild B. Pettersen: intern PRIMUS-gruppe i DVM
- Ingvild B. Pettersen: arbeidsgruppa for Nettverk for privatarkiv i Finnmark

3. Organisasjon

3.1. Organisasjonsform

1.juni 2012 ble Varanger Samiske Museum virksomhetsoverdratt fra Nesseby kommune til stiftelsen Deanu ja Várjjat Museasiida /Tana og Varanger Museumssiida (kortform DVM), der det øverste beslutningsorgan er stiftelsesstyret. Museumsleder er underlagt direktøren for stiftelsen, som svarer overfor styret. Stiftelsen styres etter stiftelsesdokumentet og følger ellers Stiftelsesloven. Museumsleder er delegert anvisningsmyndighet. Nesseby kommune er fortsatt eier av bygninger og samlinger og drifter teknisk del av bygg mot husleie.

3.2. Antall fast ansatte og deres oppgaver

Museet har i 2016 hatt 4,5 faste stillinger. Disse er:

- Museumsleder: Ledelse, administrasjon, mm.

- Kontomedarbeider*: Sentralbord, møteromsutleie, museumsbutikk, post og arkiv, mm.
- Konservator/formidler: Formidling, midlertidige utstillinger, samlingsforvaltning, mm. – ute i permisjon i perioden oktober-desember
- Fagarbeider: håndverk, vedlikehold av utstillinger og anlegg, utstillingsbygging, mm.
- Samiskpråklig formidler 50% stilling: formidling, språkarbeid, mm

* kontomedarbeider utfører arbeidsoppgaver tilsvarende 20 % for hele stiftelsen:
sentralbord, post, arkiv

Fast ansatte har utført til sammen 4,25 årsverk for VSM i 2016.

I tillegg har vaktmester og renholder hatt museet som arbeidssted i 2016. Disse er ansatt ved teknisk virksomhet hos utleier/huseier Nesseby kommune og regnes ikke inn i museets årsverk.

3.3. Antall midlertidige ansatte

Til sammen 13 personer har arbeidet i engasjement av ulik type og varighet i 2016. 11 av disse har vært ansatt som sommerguider/museumsverter/skjøtselsarbeidere. De som har hatt arbeid av mer omfattende varighet er prosjektmedarbeider diverse prosjekter (6 mnd.verk), og skjøtselsleder Mortensnes/medarbeider P 214 Restaurere stabburstak (3 mnd.verk), og prosjektmedarbeider i P 219 JON foto (3,25 mnd.verk).

Verter og skjøtsel utgjør til sammen 11 månedsverk. Andre midlertidige ansettelse utgjør til sammen 12,25 månedsverk.

Til sammen har det vært utført arbeid tilsvarende 1 år og 11,25 mnd av midlertidige ansatte i 2016.

I tillegg

- En person var utplassert i språktrening etter avtale med flyktningtjenesten, en skoledag i uka over 6 måneder (tilsvarende 0,5 mnd.verk)

3.4. Totalt utførte årsverk i 2016

Totalt antall årsverk for museet i 2016 blir dermed 6 år og 2,75 mnd.

Likestillingsperspektivet: De fast ansatte utgjøres av 4 kvinner og 1 mann.

4. Eiendeler og lokaler

4.1. Oversikt over og tilstand på museets bygninger og eiendommer

Museets virksomhet drives med utgangspunkt i følgende bygg og anlegg: museets hovedbygg i Varangerbotn, museumsbygget på Ceavccageadje/Mortensnes, bygningene i det tidligere Amtmannsgamlen museum og Sabagården i Reppen. Sabagården er i privat eie, de øvrige er kommunens eiendom. Teknisk virksomhet i kommunen har ansvar for drift og vedlikehold av kommunens anlegg.

Hovedbygget i Varangerbotn rommer i tillegg til museumsvirksomhet også kulturhusvirksomhet og turistinformasjon etter avtale med Nesseby kommune. Museumssiidaens administrasjon holder også til i bygget og disponerer to store kontorer og fellesarealer.

Når det gjelder bygningene på det tidligere Amtmannsgammen museum så har Nesseby kommune ikke brukt ressurser på vedlikehold de senere år. Det er ønskelig fra museets side å få gjennomført vedlikeholdsarbeid på de ulike uthusene innenfor anlegget, slik at disse kan brukes til oppbevaring av større gjenstander i samlinga og annet materiell som ikke har strenge krav til oppbevaring. Dette ville lette lagringssituasjonen som er beskrevet under. I 2015 la museet plast/presenning på et av takene for å forhindre ytterligere skade/råtedannelse.

Det ble i 2013 avdekket store fuktskader i vegg og i tak over kantina og veggene i utstillingssalen. Utbedringene ble utført i februar og november 2014. Taket over kantina er ikke ferdigutbedret. Dette er skader som skulle vært utbedret i 2015 men som ikke ble gjennomført. I tillegg er utbedringer/endringer av luftinntaket (kledning mangler) fortsatt uferdig. Det er svært viktig at utbedringene blir gjennomført og ferdigstilt. Rehabiliteringen i 2014 er utført av museets ansatte på oppdrag fra huseier Nesseby kommune. Ferdigstilling av utbedring av tak over kantina og kledning av luftinntak avhenger av at Nesseby kommune setter av midler.

4.2. Freda eller verneverdige bygninger

Til museet tilhører per i dag tre freda stabbur: de to som tidligere sto på Amtmannsgammen museum ble flytta til området nedenfor hovedbygget i Varangerbotn i 2005, samt "Barsnestabburet" som ble fraktet hit fra det stedet det sist sto og falt ned: på Barsnjárga/ Barsnes.

Også Sabagården i Reppen er fredet. Huset er i privat eie, men museet betaler forsikringen og holder et visst tilsyn med bygningen.

4.3. Planer om utbygginger eller utbedringer

Arealene som museet har disponert har i en årrekke vært preget av å være for begrenset for den aktiviteten som museet har bygd opp og som kommunen ønsker at museet utfører. Blant annet er verkstedet for lite, og det er fortsatt begrenset med lagerplass og for få spesialrom. Museet har fortsatt ikke egnede lokaler for utstillingsproduksjon og lagring av større ting, som beitepusser, utendørsutstyr og materialer til Vuonnamárkanat. I 2016 kjøpte Nesseby kommune nabotomta ved museet, med tidligere bakeri og fjøs. Vi har en muntlig avtale om at museet skal få disponere deler av fjøset til lagring av større ting. Det forutsetter at kommunen utbedrer fjøstaket slik at lokalene er tørre. En eventuell utbygging av museet vil kreve finansiering og samarbeid med huseier Nesseby kommune.

Museet har også manglet faste utstillingslokaler til duodjisamlinga, som har måttet pakkes vekk og flyttes når den ene utstillingssalen skal brukes til andre formål. Ved at museet fikk større lokaler i 2014 ble det bestemt at det som tidligere var bibliotek og som for øyeblikket rommer duodji-utstillinga, på sikt kan gjøres om til en permanent duodjiutstilling. Det vil kreve finansiering ut over de ordinære driftsmidlene, da rommet ikke er tiltenkt permanent oppbevaring av kulturhistoriske gjenstander, og må oppgraderes med tanke på klimaforhold og gjenstandssikring.

Det har vært arbeidet med planer for utbygging av museumsbygget på Ceavccageadje/Mortensnes de siste 10 år. Kommunen ønsker å utvikle bygget til å kunne romme både nasjonalparksenter for Varangerhalvøya nasjonalpark og et Unesco verdensarvsted, samt aktiviteter knyttet til natur- og kulturbasert reiseliv. Naturvernforbundet har også støttet ønsket om et fjellrevsenter inn i bygget.

Sametinget har i 2014 levert arbeidsdokumentene til Mortensnes som verdensarvsted til Riksantikvaren, som har jobbet med saken i 2015-16. Per 31.12.2016 er kandidaturet til Unescos tentative verdensarvliste fortsatt uavklart. Arbeidet med nasjonalparksenter som Nesseby kommune har jobbet med er i bero og uavklart i forhold til myndighetene. Når det gjelder parkeringsplassen så har Nesseby kommune, Sametinget og Nasjonal Turistveg i 2016 kommet til enighet om finansiering og oppstart av oppgraderingsarbeidet.

5. Vurdering av virksomheten 2016

2016 vært et krevende år for museet med mange prosjekter og lav kapasitet blant de ansatte. Vi har måttet utsette en del prosjekter og oppgaver som et resultat av dette. Kapasitetssituasjonen viser hvor sårbart et lite museum med få ansatte på et lite sted med få innbyggere er. Det er utfordrende og krevende å ta inn ekstra personale fordi vi har for få ansatte til å gjennomføre opplæring, og de enkeltes arbeidsoppgaver er såpass spesialiserte at det ikke står folk klare til å hoppe inn i disse oppgavene. Museumsdrifta har likevel fulgt opp aktivitetsplanen for 2016, der de fleste små og store gjøremål og aktiviteter er gjennomført.

Varanger Samiske Museum har i 2016 holdt et høyt aktivitetsnivå som rapporten (kap. 2.4.5., 2.5. og 2.6.) og virksomhetsplanen (s. 17) viser. Museet har siden starten konsentrert seg om den utadretta virksomheten, med fokus på formidling og aktiviteter rettet mot skolebarn, men har også hatt økt innsats på samlingsforvaltning de siste fem år. Fra medio 2016 har samlingsforvaltningsarbeidet blitt satt på vent til 2017 fordi den ansatte som har dette som sitt arbeidsområde er ute i permisjon.

For 2016 ser vi en nedgang i det *totale* besøkstallet fra foregående år, ca. 7 prosent, trass i økning i både skolebesøk og registrerte besøkende til kulturminneområdet og enkeltbesøkende ved museet og arrangementet Vuonnamárkanat (se kap. 2.4.1). Nedgangen gjelder i hovedsak gruppebesøk, og vi ser at det er kongebesøket i 2015 som var med å presse opp besøkstallet dette året. Butikksalget i museumsbutikken har steget jevnt de siste 2-3 år, og hadde en oppgang også i 2016, med en økning på nesten 6,6 % fra året før, noe som vel kan forklares med økningen i antall besøkende men også på grunn av større fokus på butikksalg og vareutvalg. Møteromsutleie (se Del II Kulturhusaktiviteter) har også hatt en økning, med 17,6 % i inntektsøkning fra året før.

Aktivitetsnivået krever mye av alle museets ansatte, og museet er avhengig av stor innsats når det gjelder å skaffe ekstraordinære prosjekttilskudd, samt å få gjennomført arrangementer utenom ordinær arbeidstid. Museet har stort behov for å få økt sitt driftstilskudd i fremtiden, særlig for å få en økning av antall fast ansatte til å utføre ordinær museumsdrift, som registrering og dokumentasjon, men også egen forskning som det er et behov for. Nå når tilbakeføringsprosjektet *Bååstede* ledet av Sametinget og Norsk folkemuseum er i gang, er det også behov for personell med gjenstandsfaglig kompetanse. Museet har i tillegg behov for personale som kan hjelpe til med datasupport, oppdatere hjemmesider og andre sosiale medier, samt produsere annonser, plakater og annet markedsføringsmateriell. Alternativt må museumsbudsjettene økes slik at slike tjenester kan kjøpes av et trykkeri/grafisk designer. I dag bruker ansatte mye av arbeidstiden til oppgaver som mer kompetente personer burde utført.

Knappe midler til tross, takket være eksterne tilskudd og prosjektmidler, har museet klart å holde nivået oppe på utadretta virksomhet og utviklingsarbeid også i 2016. 13 personer har jobbet for VSM i ulike engasjement i løpet av året. I tillegg utfører fast ansatte en del ekstraarbeid ved kulturelle arrangementer og utleie av møterom, i all hovedsak som en del av det som er definert som kulturhusdrift. Dette resulterer i avspasering som tas ut innafor ordinær museumsdrift. Selv om

museet fra 2014 har fått øremerkede midler til kulturhusdrift, dekker ikke tilskuddet de faktiske utgiftene. Faktisk dekker ikke midlene husleia engang, som museet betaler til huseier Nesseby kommune for arealene. I tillegg "spiser" kulturhusdrifta av museumsdrifta ved at arbeid som er utført som kulturhusdrift, avspaseres innafor museumsdrifta. Dette er i lengden en uholdbar situasjon som DVM sammen med kommunen og Sametinget må finne en løsnings på.

Når det gjelder Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde så har også her de fleste skjøttseloppgaver blitt gjennomført i henhold til plan. Det årlige tilskuddet til skjøtsel er fortsatt for lavt til at man rekker over alle oppgaver, bl.a. fordi vi ser at oppgavene bør skjøttes av voksne, ansvarlige medarbeidere og ikke bare ungdom engasjert for sommeren. De ekstraordinære midlene fra Sametinget bidro til at vi i 2016 kunne ansette voksne folk som utførte et solid og godt planlagt arbeid. Det museet fortsatt mangler er faste driftsmidler til Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde for å kunne bidra til bedre formidling, planlegging, utvikling av ulike prosjekter og aktiviteter, ikke minst samfunnsutvikling. Dette er arbeid og utvikling som krever faste driftsmidler, og som ikke er mulig å gjennomføre innafor museets ordinære driftsmidler. I tillegg bør det være faste midler til å ansette museumsverter/guidere til infobygget, hvilket museet har måttet ta av egne, knappe driftsmidler fram til nå. Takket være en avtale med Nesseby kommune om drift av og tilskudd til turistinfo så har vi i 2016 kunnet bemanne info-/museumsbygget. Drift av museumsbygget innebærer i hovedsak informasjon til turister, museumsbutikk og kaffe- og vaffelsalg. Den ene museumsverten har ikke anledning å guide folk i området, men her benyttes skilting, handguide og den nye Digitalguiden for Ceavccageadje/ Mortensnes av turistene på egen hånd, gode erstatninger som museet har utviklet over flere år ved hjelp av prosjektmidler nettopp for å gi besøkende et bedre tilbud.

Også i 2016 har vi sett at kulturminnevern blir en viktigere og viktigere del av arbeidsoppgavene ved museet. Både kommunen og enkeltpersoner har behov for veiledning og råd vedrørende kulturminner. Saker som angår kulturminner og kulturvern videresendes museet for høringsinnspill, og både nasjonale myndigheter, fylkeskommunen og Sametinget henvender seg til museet for samarbeid, uttalelser og praktisk hjelp. For å imøtekomme behovene vil det kreve en økning i driftsmidler i tiden framover.

I 2016 har museet jobbet aktivt mot Nesseby kommune for å formalisere samarbeidet om turistinformasjon og Vuonnamárkanat. Museet har vært i en svært krevende situasjon i 2016 med mange arbeidsoppgaver og lite kapasitet, og det var nødvendig å klargjøre hva den enkelte part kan bidra med. Vi har fått gode samarbeidsavtaler om begge som også sikrer fast økonomisk bidrag. Museet har i tillegg redusert bidraget til Finnmarksløpet av samme grunn, hvilket innebærer at vi ikke lenger bidrar med tilrettelegging til sjekkpunktet, men til kulturarrangementet som er en del av løpet. Nesseby kommune som vertskap har overtatt alt som handler om tilrettelegging av løpet lokalt.

Museet har også jobbet aktivt i 2016 for å få på plass en egen prosjektleder for Vuonnamárkanat fra 2017, for ikke å binde for mye av tida til de fast ansatte som bør brukes til museale oppgaver. Vi har klart å finne en økonomisk løsnings som dekker en 50% stilling som prosjektleder, og vi har fått på plass en avtale med en som har takket ja til stillingen. Denne tiltrer i 2017.

Museet har også forsøkt å løfte museumsbutikken i 2016 for å kunne gi et bedre tilbud til publikum og få en bedre inntjening. Vi har vært i kontakt med Nesseby kommune og i møte med Sápmi næringshage og diskutert muligheter for å oppgradere lokalene og få tak i investeringsmidler. Arbeidet er ikke kommet videre i 2016 og vil fortsette i 2017.

Museet har på tampen av 2016 fått en avtale med huseier Nesseby kommune om at de setter i gang undersøkelser og tiltak for å kartlegge inn klimaet i bygget. Flere ansatte har gjennom en årrekke hatt helseplager på grunn av inn klimaet, og Nesseby kommune vil i 2017 igangsette tiltak.

ØKONOMI:

Oversikt over driftsregnskap og driftsstøtte 2016 finnes i eget årsregnskap for Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida (DVM).

VIRKSOMHETSPLAN/AKTIVITETSPLAN 2016:

Neste side

Virksomhetsplan for 2016 – all virksomhet ved museet inkl. kulturhusaktiviteter

Rødt X = ikke gjennomført

	Oppgave/ prosjekt	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	Ansv./arb.omr.
	Virksomhetsleder: ansvar													MK
	Regnskap 2015	X	X	X										MK
	Rapportering 2015	X	X	X										MK, alle
X	Personalturer VSM: korte dagsturer til nærmuseer/annet					X				X				alle
	Ryddedag utendørsområdet						X							alle
	Forvaltning og drift av faste utstillinger/anlegg/kulturmin													
X	Basisutstilling vedlikehold, frist før sommerses + kontroll des.					X							X	RP
	Skjøtsel Mortensnes (drift)						X	X	X	X				MK, RP
	Planlegging sommersesong Utllysning av guidejobber				X	X								MK, HP
	Vedlikehold utendørs: beite, fugletittesjåer, lekeplass, mm					X	X		X					RP
	Restaurere stabbur						X	X	X					RP
	Museumsbutikk hele året	H	E	L	E		Å	R	E	T				HP
	Guidekurs juni						X							MK, HP, IP,
	Sommersesong						X	X	X					Guider
X	Åpen søndag, musealt tema					X								flere
	Åpen søndag, Kulturminnedag									X				MK, flere, Vadsø historielag
X	Skifte ut gjenstandstekster i basisutstilling			X	X	X								IP
	Samlingsforvaltning:													
	Registrering gjenst og foto	H	E	L	E		Å	R	E	T				IP
	Publisering Digitalt museum	H	E	L	E		Å	R	E	T				IP
	Formidling skole:													
	Planlegge/send ut skoletilbud					X	X		X					IP, ES
	Steinalderuke									X				IP, RP, ES
	Skoletilbud og Kulturell skolesekk bestilling	H	E	L	E		Å	R	E	T				IP, ES
	Utvikle nytt tilbud Se min koft	X	X	X	X	X	X			X	X	X		IP, ES
	Tilbud Klubben, utvikl/gj.føre					X	X			X				IP, ES, MK
X	Formidlingsplan – utkast ferdig												X	IP, ES, MK
	Kulturhusaktiviteter:													
	Møteromsutleie	H	E	L	E		Å	R	E	T				HP
	Turistinformasjon	H	E	L	E		Å	R	E	T				HP, guider
	Finnmarksløpet museetstilbud			X										MK, HP, flere
	Sneskulpturprosjekt m/skolen og Kulturell skolesekk			X										RP
	8.mars-arrangement			X										8.marskomiteen

		J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	
	Planlegging Vuonnamárkanat	H	E	L	E		Å	R	E	T				IP, flere
	Vuonnamárkanat								X					IP, RP, flere
	Elevutstillinga 2016					X								IP
	Sommerutstilling 2016						X	X	X					IP – Savio og Duodji
X	Åpen søndag kulturhustema													
	Prosjekter:													
	Restaurere stabbur						X	X	X					RP
	Joik i Varanger	X	X	X	X	X								IP, MK, ØN
	DIGSAM digitalisering samisk kulturarv 2014-2016	H	E	L	E		Å	R	E	T				MK
	Søknad Se min kofte, vandreut										X	X	X	IP
	Siste nytt fra forskningsfronten	X	X	X	X	X	X	X	X					MK, IP, RP, flere
	JON-foto, Nuorttanastearkiv	X	X	X	X	X	X							IP, JS
X	Čállosat nr. 9										X	X	X	
	Flere prosjekter og samarbeid med andre museer													flere
	Plan, prioriteringer og rutiner, prosjekt m/Varanger Musem	H	E	L	E		Å	R	E	T				IP

MK: Mia Krogh, RP: Roger Persson, IP: Ingvild Pettersen, HP: Heljä Pasma, ES: Elle Smuk, ØN: Øystein Nilsen, JS: John Samuel Nilsen

DEL II: KULTURHUSAKTIVITETER

1. Kulturhusdrift

Varanger Samiske Museum utfører kulturhusoppgaver som en integrert del av museumsdrifta, en ordning som ble overført sammen med museumsdrifta til DVM da Nesseby kommune overdro all virksomhet til museumssiidaen (stiftelsen) i 2012. Kommunen og siidaen kom til enighet om denne løsningen så fremt museet fikk dekket minst 25 % av virksomheten som kulturhusdrift, hvilket tilsvarer om lag ett årsverk for en fast ansatt. Mange av aktivitetene kan regnes både innenfor museumsdrift og kulturhusdrift, slik at en tydelig oppdeling er vanskelig. Deler av lokalene regnes som kulturhuslokaler, og det er utstillingssalen Inggágoahti, møterom og kafé med toaletter, samt inngangshallen der turistinformasjonen har plass. I 2015 har museet brukt anslagsvis 18 månedsværk på kulturhusaktiviteter, med andre ord mer enn de stipulerte 25 %. Følgende oppgaver er regnet inn under kulturhusdrift:

1.1. Vuonnamárkanat

Vuonnamárkanat er et årlig marked som finner sted i museets utendørsområde, og som ledes og tilrettelegges av museet. Ideen er et samarbeid med Nesseby kommune gjennom språksenteret Isak Sabasenteret. Markedet finner sted lørdag i månedsskiftet august/september. Markedet er både et museums- og kulturarrangement som er vanskelig å skille fra hverandre. Selve markedet er kommersielt og kan neppe regnes som et musealt arrangement, men bakgrunnen for markedet, den samiske arenaen og fokus på samisk språk og identitet er absolutt innenfor museets arbeidsområder. Museet bruker anslagsvis seks månedsværk i eget arbeid på planlegging og gjennomføring av Vuonnamárkanat, i tillegg til prosjektmidler. Det føres eget prosjektrekningskap og prosjektrapport for arrangementet. Se *Vuonnamárkanat 2016 – Rapport* for detaljer (Vedlegg II).

1.2. Finnmarksløpet

Finnmarksløpet er et årlig idrettsarrangement der museets utendørsområde er sjekkpunkt for hundspannene og arena for kulturprogrammet som følger hundeløpet, samt at museet tilbyr presserom i sine lokaler og utvidet åpningstid med gratis inngang til utstillingene. Løpet finner sted i mars hvert år. I 2016 var Scene Finnmark arrangør av kulturprogrammet, som var utendørskonsert med Ágy, Ivvár og lokale musikere. Museet tilrettelegger og lager snøscene. I tillegg bidrar museet med snøskulpturer som er et samarbeid med Den kulturelle skolesekken og Nesseby oppvekstsenter. Ukene før hundeløpet deltar skoleelever i planlegging og utforming av snøskulpturer. Det brukes anslagsvis to månedsværk på planlegging og gjennomføring av aktivitetene.

1.3. Kunstutstillinger

Museet viser både rene kunstutstillinger produsert av andre, og utstillinger av mer kulturhistorisk art produsert av museet selv, andre museer, prosjekter, og lignende. Det er i 2016 brukt anslagsvis to månedsværk på planlegging, administrering, opp- og nedrigging av utstillinger. Her er oversikt over utstillinger vist i 2016:

- *Duodji*, januar-desember
- *Elevutstillinga 2016*, mai
- *Savios kunst, Sydvarangersamlinga*, juni-august
- Digital fotoutstilling – lokale amatørfotoografer, juni-desember
- *Elleve samiske tidsbilder - 11 sámi áigegova*, desember

1.4. Diverse ikke-museale arrangementer og aktiviteter

Det er brukt anslagsvis to månedssverk i 2016 på tilrettelegging og gjennomføring av følgende:

- 30. januar: Besøk fra Brussel: Europakommisjonen sammen med vertskap Samerådet
- 6. februar: seminar ved Unjárga sámesearvi i anledning Samefolkets dag
- 7. mars: konsert v/Scene Finnmark: Ágy, Ivvár og lokale musikere; åpne utstillinger og butikk på museet
- 8.mars: Kvinnedagen-arrangement avholdt ved museet ved 8.mars-komiteen
- 9. mars: hoveddag for lokalt arrangement under Finnmarksløpet
- 2. april: NRK filmer «postkort» fra Agnete Johnsen til MPG i museets utendørsområde
- 2. mai: åpning med skoleelever av *Elevutstillinga 2016*
- 13. desember: utstillingsåpning *Elleve samiske tidsbilder – 11 sámii áigegova*

Utlån av lokaler:

- Sangkoret UNTAK bruker lokalene annenhver uke som øvingslokale
- Seniordanserne bruker lokalene ukentlig som øvingslokale

1.5. Møteromsutleie

Museet leier ut møtelokaler hele året. Utleie av møterom inkluderte i 2016 tilgang til museets utstillinger. Museet tilrettelegger for bespisning i kafé/kantine. I 2016 leide vi ut møterom til 53 møter (mot 54 i 2015). I tillegg kommer utlån av møtelokaler (gratis), til grupper som Seniordanserne og koret UNTAK. Tallet her er 44 utlån av møtelokaler (mot 39 i 2015), totalt 97 utleier/utlån. Vi satte opp prisen på møteromsutleien i 2016, hvilket betyr at inntjeningen er høyere enn i 2015. Kontormedarbeider brukes anslagsvis 15 % av stillingen sin til administrasjon og tilrettelegging av møteromsutleie og -lån. I tillegg leier museet inn ekstra personell ved møter som foregår på kveldstid. Til sammen bruker museet anslagsvis to månedssverk på møteromsutleie.

1.6. Turistinformasjon

VSM har i en årrekke drevet turistinformasjon for Nesseby kommune. Virksomheten har pågått hele året, med ekstra sommerguider ansatt i sommersesongen. Lokale ungdommer jobber som guider/turistinformanter og deltar på guidekurs før sesongstart. I 2016 har vi fått en driftsavtale med Nesseby kommune og mottatt driftstilskudd på kr 50 000 for drift av turistinfo. Vi har hatt drift både ved museets hovedbygg i Varangerbotn og i museumsbygget på kulturminneområdet Ceavccageađge/Mortensnes. Museet bruker anslagsvis 4 månedssverk på drift av turistinfo.

Se *Aktivitetsplan for 2016* for all virksomhet ved museet (s. 17) for en skjematisk oversikt.

2. Vurdering av virksomheten

Det er ikke enkelt å vurdere kulturhusaktivitetene isolert da de, som beskrevet over, er en integrert del av museumsvirksomheten. Derfor gjentas følgende vurdering: Knappe midler til tross, takket være midlertidig ansatte som i stor grad er finansiert over eksterne tilskudd og prosjektmidler, har museet klart å holde nivået oppe på utadretta virksomhet og utviklingsarbeid. 13 personer har jobbet for VSM i ulike engasjement i løpet av året. I tillegg utfører fast ansatte en del ekstraarbeid ved kulturelle arrangementer og utleie av møterom, i all hovedsak som en del av kulturhusdrifta. Dette resulterer i avspasering som tas ut innafor ordinær museumsdrift. Selv om museet fra 2014 har fått

Øremerkede midler til kulturhusdrift, er det ordinære driftstilskuddet så lavt at det i realiteten ikke utgjør noen økning. I tillegg "spiser" kulturhusdrifta av museumsdrifta ved at arbeid som er utført som kulturhusdrift, avspaseres innafør museumsdrifta.

For mål, organisasjon og eiendeler/lokaler, se Del I Museumsvirksomhet. Det er ikke egne mål for kulturhusaktivitetene, de er en integrert del av museumsvirksomheten. Det er museets ansatte som gjennomfører og planlegger alle aktiviteter, og museets lokaler som benyttes.